

VERENIGING VAN WINKELKETENS IN DE DOE-HET-ZELFBRANCHE

Brancheverduurzamingsplan Verpakkingen “Doe Het Zelf”

V
W
D
H
Z

**Vereniging van
Winkelketens in de
Doe Het Zelf branche**

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Doe-Het-Zelfbranche	4
2.1	VWDHZ	4
2.2	Verpakkingen in de Doe Het Zelf	4
2.2.1	Kader	5
2.3	Stand van zaken	6
2.3.1	Ons duurzaamheidsbeleid	6
2.3.2	Onze historische activiteiten	7
2.3.3	Plastic draagtassen	8
2.4	Lange termijn visie en trends	8
3	Hoogst haalbare doelen	11
3.1	Selectie hoogst haalbare doelen	11
3.2	Hoogst haalbare doelen	13
3.2.1	Dubbele verpakkingen	13
3.2.2	Overbodige verpakkingen	14
3.2.3	Ontwikkelen van standaard duurzaam verpakken	14
3.2.4	Overbodig kunststof om ladders en trappen	15
3.2.5	Skinverpakking	16
3.2.6	Kunststof draagtassen	16
3.2.7	Kitkokers	17
3.3	Niet opgenomen productverpakkingscombinaties 178	
3.4	Onderzoeksdoelstellingen	18
3.5	Doelstellingen en thema's	19
4	Implementatie	20
4.1	Dubbele verpakkingen	20
4.2	Overbodige verpakkingen	20
4.3	Standaard duurzaam verpakken	20
4.4	Overbodig kunststof om ladders en trappen	21
4.5	Skinkaart	21

4.6	Kunststof draagtassen	21
5	Monitoring.....	233
5.1	Dubbele verpakkingen.....	233
5.2	Overbodige verpakkingen	233
5.3	Standaard duurzaam verpakken	233
5.4	Overbodig kunststof om ladders en trappen	233
5.5	Skinkaart.....	244
5.6	Kunststof draagtassen	244
	Bijlage 1 Standaard duurzaam verpakken.....	255
	Bijlage 2 Voorbeelden skinverpakkingen.....	26

1 Inleiding

In de Raamovereenkomst Verpakkingen (2013 – 2022) zijn afspraken gemaakt tussen het Rijk, de gemeenten en het verpakkend bedrijfsleven (waaronder de RND). Daarbij is onder andere afgesproken dat branches plannen opstellen voor de periode 2015 t/m 2017 ter verduurzaming van de ‘product-verpakkingscombinaties’ en de verpakkingsketen in de branches. Uitgangspunt hierbij is, dat de branche ‘hoogst haalbare doelen’ vaststelt, waarbij gekeken wordt naar een balans tussen milieu en bedrijfseconomische haalbaarheid.

De Vereniging van Winkelketens in de Doe-Het-Zelfbranche (VWDHZ) is coördinator geweest voor het opstellen van dit plan. In het voorliggende brancheplan wordt uiteengezet op welke wijze gewerkt kan worden aan het verlagen van de milieudruk van verpakkingen binnen de Doe-Het-Zelf (DHZ) sector.

Er is vanuit de Raamovereenkomst Verpakkingen gekozen om de verduurzamingsplannen op te stellen per branche. Het nadeel hiervan is dat een winkelbedrijf in verschillende branches kan vallen. Niet alleen is er een brancheplan voor “de Doe Het Zelf”, ook zijn binnen de retail aparte sectoren aangeschreven om plannen te maken voor “de textiel- en modebranche”, “de thuiswinkelbranche”, “de interieur- en tapijtbranche”, “de detailhandel” en “de levensmiddelen” (food detailhandel). Die indeling doet geen recht aan de realiteit en praktijk en creëert op voorhand problemen rond een gelijk speelveld en heldere verwachtingen. Door de meerdere brancheplannen bestaat onduidelijkheid over welke verplichtingen uit welk brancheverduurzamingsplan voor een individuele onderneming van toepassing zijn. Gezien de overlap tussen producten en branches (valt een boormachine bijvoorbeeld onder de elektronica branche of de Doe-Het-Zelfbranche) bestaat hier onduidelijkheid over. De aangesloten leden van de VWDHZ focussen zich op de doelstellingen in het brancheplan “Doe Het Zelf”.

Bij de selectie van de doelstellingen is, met het oog op de praktische haalbaarheid in de periode 2015-2018, rekening gehouden met verschillende elementen waaronder de milieu impact en de reeds verrichte duurzaamheids-initiatieven in de branche. In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van de branche gegeven. Hierbij wordt ook ingegaan op verpakkingen in de detailhandel en de rol van duurzaamheid in de DHZ branche. In hoofdstuk 3 worden de hoogst haalbare doelen besproken. In hoofdstuk 4 is voor de gekozen doelstellingen een tijdspad weergegeven met activiteiten en de betrokken partijen. In hoofdstuk 5 staat de wijze van monitoring van de gekozen doelstellingen en activiteiten.

2 Doe-Het-Zelfbranche

2.1 VWDHZ

De Vereniging van Winkelketens in de Doe-Het-Zelf-branche (VWDHZ) is de belangenbehartiger en spreekbuis van bouwmarkten en doe-het-zelfwinkels. De aangesloten leden realiseren jaarlijks een omzet van bijna € 3 miljard euro. Bij de leden zijn ongeveer 17.000 personen werkzaam. De VWDHZ vertegenwoordigt ongeveer 80% van de totale DHZ branche in Nederland. Onder de leden van de VWDHZ bestaan geen noemenswaardige verschillen in verpakkingsbeleid en –prestaties. Bij de VWDHZ zijn aangesloten:

- Doe-Het-Zelf Groep Nederland B.V.
- Hornbach Bouwmarkt (Nederland) B.V.
- Inkoopcoöperatie Bouwen en Wonen u.a. (IBW)
- Intergamma B.V.
- Formido Bouwmarkten B.V.
- Praxis Groep B.V.

De VWDHZ is als brancheorganisatie aangesloten bij de Raad Nederlandse Detailhandel (RND). De RND is de centrale onafhankelijke werkgeversorganisatie van de detailhandel. De RND kent als koepelorganisatie een zogenaamd 'getrapt' lidmaatschap. De detailhandelondernemingen zijn lid van brancheverenigingen (waaronder de VWDHZ), die op hun beurt lid zijn van de RND. Met de aangesloten brancheverenigingen vertegenwoordigt de RND het een groot deel van de non food grootwinkelbedrijven en daarmee een belangrijk deel van de detailhandel in Nederland. De leden van de RND zijn samen goed voor ruim € 20 miljard detailhandelsomzet in Nederland. Dit is ongeveer 40% van de omzet in de non-food detailhandel. De totale omzet in 2014 in de detailhandel (non-food en food) in Nederland was € 98 miljard euro (ex. BTW). Daarvan wordt 45,1% gerealiseerd in non-food winkels, 48,1% in food winkels en 6,8% niet in winkels maar online of door ambulante handelaren¹.

2.2 Verpakkingen in de Doe Het Zelf

Doe-Het-Zelf bedrijven gebruiken diverse soorten verpakkingen en verpakkingsmaterialen. Verpakkingen hebben diverse functies, zoals productbescherming en informatievoorziening, waarmee rekening dient worden gehouden bij het bepalen van de doelstellingen. Als een maatregel resulteert in een hoger aandeel productuitval zal de netto milieuwinst zeer waarschijnlijk negatief zijn. Bij het bepalen van de functie van verpakkingen is het van belang dat er onderscheidt gemaakt wordt tussen drie hoofdcategorieën verpakkingen:

1. Primaire verpakking: de verpakkingen die in de winkel staan, gericht op de consument. Primaire verpakkingen zitten direct om het product en hebben zodoende een hoge informatieve en commerciële waarde.
2. Secundaire verpakking: verpakkingen die een aantal verpakte producten bevatten. Een secundaire verpakking kan verwijderd worden zonder het product te beschadigen.

¹ Zie <http://www.detailhandel.info>

3. Tertiaire verpakkingen of verzendverpakking: verpakkingen voor grote hoeveelheden producten gericht op het vervoer van de producten zoals pallets, kartonnen en kunststof omhullingen en containers die transport en 'handling' eenvoudiger maken.

Functies die deze verpakkingen vervullen zijn onder meer:

- Bescherming van het product: hierbij kan gedacht worden aan bescherming tegen stof, vuil en vocht, maar ook aan bescherming tegen stoten en vallen.
- Bijeenhouden van het product: een aantal producten, zoals kleine ijzerwaren, worden niet afzonderlijk verkocht. De verpakking zorgt in deze gevallen dat de producten bijeengehouden worden.
- Delen van productinformatie: essentiële productinformatie wordt via de verpakking met de consument gedeeld. Voorbeelden hiervan zijn gebruiksaanwijzingen, gevarensymbolen en recycling-logo's. Voor een groot aantal producten moet het etiket verplicht bepaalde informatie bevatten.
- Delen van commerciële uitingen: de verpakking draagt bij aan de naamsbekendheid van het product. Verpakkingen faciliteren merken om zich te onderscheiden van concurrenten.

De mate waarin al deze functies van toepassing zijn op een verpakking verschilt per hoofdcategorie: bij tertiaire verpakkingen zal de informatieve en commerciële functie gering zijn, terwijl deze functies juist bij de primaire verpakkingen zeer belangrijk zijn. Bij het verduurzamen van de verpakking dient rekening te worden gehouden met de functie die een verpakking vervult om ervoor te zorgen dat de doelstelling ook daadwerkelijk bijdraagt aan een verduurzaming van de productverpakking. Een selectie van voorwaarden waar een doelstelling aan moet voldoen is opgenomen in de uitgangspunten voor de hoogst haalbare doelen.

2.2.1 Kader

Bij het selecteren van hoogst haalbare doelen dient rekening te worden gehouden met een aantal randvoorwaarden waar een verpakking aan moet voldoen. Er komt in de praktijk en wettelijk meer bij kijken dan enkel de eisen op grond van bestaande verpakkingen regel- en wetgeving. Hierdoor dienen de leden van de VWDHZ rekening te houden met de volgende uitgangspunten. Een selectie van de belangrijkste uitgangspunten luidt als volgt:

- Bestaande regelgeving
- De mate waarin de sector invloed kan uitoefenen op de productverpakkingen
- Diefstalpreventie
- Etiketteringsvoorschriften
- Gebruiksgemak
- Gedane investeringen en lopende contracten
- Onderscheidend vermogen
- Presentatiemogelijkheden
- Productbehoud
- Productbescherming
- Productinformatie
- Technische en financiële haalbaarheid
- Transportmogelijkheden
- Behoud van een gelijk speelveld t.o.v. webwinkels / webwinkelkanaal

Deze uitgangspunten, bestaande regelgeving, en de reeds verrichte duurzaamheidsinitiatieven in het (recente) verleden vormt het kader waarbinnen de doelstellingen voor VWDHZ leden voor de periode 2015-2018 zijn geselecteerd.

2.3 Stand van zaken

2.3.1 Ons duurzaamheidsbeleid

Om de opgenomen doelstellingen in het brancheplan te kunnen onderbouwen is het voor de VWDHZ van belang om aan te geven welke stappen de Doe-Het-Zelf branche in het verleden reeds heeft genomen op het gebied van vermindering van verpakkingen en verduurzaming. Hierbij worden ook trends, best practices en een lange termijn visie weergegeven.

De Nederlandse bouwmarkten zien het als hun verantwoordelijkheid om te zorgen voor een duurzaam assortiment. De DHZ branche is volop in ontwikkeling met als doel het productaanbod in de winkels op het gebied van milieu en veiligheid te optimaliseren. Gecertificeerd hout is hiervan een belangrijk voorbeeld, maar ook op het gebied van consumentenvoorlichting, productveiligheid, duurzaam klussen en duurzame en energiebesparende producten zijn bouwmarkten reeds actief. Een opsomming:

- Duurzaam bosbeheer: bouwmarkten zijn in 1995 trekker geweest van het succes van het FSC keurmerk in Nederland. Bouwmarkten hebben gezamenlijk afgesproken naar een aanbod van bijna 100% gecertificeerd hout toe te werken. In de bouwmarkten wordt zowel FSC als PEFC hout verkocht.
- Duurzaam klussen: bouwmarkten brengen bewust klussen onder de aandacht van de consument. De nadruk ligt hierbij op het gebruik van duurzame materialen en het werken aan energiebesparing in de woning. In klusfolders en op websites wordt de consument geïnformeerd wat de mogelijkheden voor duurzaam klussen zijn.
- Duurzame en energiebesparende producten: bouwmarkten hebben een groot assortiment aan energie- en waterbesparende producten, bijvoorbeeld LED-lampen, slimme thermostaten, waterbesparende douchekoppen en isolatiemateriaal.
- Veilig klussen: bouwmarkten besteden veel aandacht in de winkels aan veiligheidsmiddelen zoals stofkapjes, werkhandschoenen en veiligheidsbrillen. In klusfolders en op websites wordt de consument geïnformeerd hoe een klus veilig en milieubewust kan worden uitgevoerd.
- Watergedragen verf: bouwmarkten die verf verkopen bieden vaak ook een milieuvriendelijkere variant in de vorm van acrylverf. Deze verf bevat minder oplosmiddel en is daarmee minder belastend voor het milieu en voor de gezondheid. Deze zogenaamde watergedragen verf is reeds de norm voor binnen-gebruik.
- Duurzame alternatieven voor risicovolle stoffen: De DHZ branche is continu op zoek naar duurzame alternatieven voor risicovolle stoffen. Voorbeelden hiervan zijn een toename van verf op waterbasis en een reductie van hoeveelheid terpentijn in andere verfsoorten. Daarnaast wordt er onderzoek gedaan naar stikstofgas als alternatief voor brandbare gassen in spuitbussen.

Daarnaast zet de sector zich in om zoveel mogelijk afval te recyclen. In samenwerking met Stibat ² en Wecycle worden oude spaarlampen, batterijen, TL-buizen en elektrische apparaten ingezameld voor recycling. Daarnaast worden afvalstromen die achterblijven in de DHZ-winkels en distributiecentra gescheiden ingezameld voor recycling. Het volume restafval is geminimaliseerd: schoon hout, kunststof (folie), papier & karton en chemisch afval wordt gescheiden ingezameld. Om afval te voorkomen worden zaagrestanten en mismengingen verf gratis, of tegen een sterk gereduceerde prijs, aangeboden aan de consument.

2.3.2 Onze historische activiteiten

De DHZ branche heeft een lange historie aan verduurzamingsactiviteiten, waarbij ook aandacht is geweest voor verpakkingen en verpakkingsmaterialen. Vanaf de jaren '90, onder verpakkingsconvenant I, II en III, heeft men kritisch gekeken waar men het gebruik van verpakkingsmaterialen binnen de DHZ sector kon reduceren. Gedurende deze convenanten is er gestuurd op de principes van de "Ladder van Lansink". Er zijn jaarlijks metingen uitgevoerd naar de verhouding verpakking en product en heeft men daar waar mogelijk de verpakking geheel weggelaten, bijvoorbeeld bij (grote) scharnieren voor tuindeuren.

Resultaten van deze convenanten zijn o.a.:

- IJzerwaren worden deels niet meer in blister of skin verpakking geleverd, maar onverpakt.
- Bouwhout en plaatmateriaal wordt onverpakt verkocht
- Plaatmateriaal wordt niet meer bulk aangeleverd in folie, maar onverpakt.
- Vensterbankpanelen worden niet meer in folie geleverd, maar onverpakt.
- Een deel van de skinverpakkingen zijn vervangen door scheidbare blisterverpakkingen.
- Algemene trend is dat verpakkingsmateriaal dunner, kleiner en milieuvriendelijker is geworden.

Gedurende de periode 2000 – 2010 heeft men zich voornamelijk gericht op de optimalisatie van de logistieke keten. Voor een groot aantal goederen heeft men de transportverpakkingen (omdozen) kunnen afschaffen. Waar leveranciers eerst individueel de producten in dozen bij de bouwmarkten afleverden, is men overgestapt naar een systeem waar de producten in rolcontainers worden opgehaald bij de leveranciers wat heeft geleid tot een reductie in het aantal omdozen, het aantal (one-way) pallets en het aantal transportkilometers.

Daarnaast is het gebruik van PVC in verpakkingen in de DHZ branche uitgebannen. Door middel van strikte verpakkingsrichtlijnen heeft men het volume verpakkingsmateriaal voor het eigenmerk assortiment al teruggebracht in de bouwmarkten. Voor deze productgroepen zijn skinkaarten³ al vervangen voor (hersluitbare) blisters.

Om de consument deskundig te kunnen informeren over de mogelijkheden van milieubewust klussen en milieuvriendelijkere- en/ of energiebesparende materialen bestaat er sinds 2002 een branche brede digitale vakopleiding voor de medewerkers van bouwmarkten. Tijdens de opleiding wordt naast vak- en productkennis veel aandacht besteed aan milieu en veiligheid, zo worden deelnemers bijvoorbeeld getraind in het omgaan met- en het verkopen van gevaarlijke stoffen en wordt er

² Stichting batterijen zorgt ervoor dat lege batterijen worden ingezameld en gerecycled

³ Onder skinkaarten worden zowel skinkaarten als blisterverpakkingen verstaan waar het papier niet op redelijkerwijze door de consument van het kunststof te scheiden is.

aandacht besteed in de opleiding aan isolatie en energiebesparing en aan energiebesparende lampen.

2.3.3 Plastic draagtassen

Het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV) voerde samen met de RND van 10 oktober 2013 tot eind december 2013 de pilot Plastic draagtassen uit, om het gebruik van plastic tasjes te verminderen en zo een positieve bijdrage te leveren aan een beter milieu. Onderdeel van deze pilot was het onderzoek 'Mag het een tasje minder zijn?'. Bij Bart Smit, Blokker, C&A, Gamma, HEMA, Intertoys, Kruidvat, V&D en Zeeman in Tilburg, Deventer en Zoetermeer werd klanten gevraagd om zelf een tas mee te nemen en om tassen meerdere malen te gebruiken. Als klanten toch een plastic tas uit de winkel wilden, vroegen de deelnemende winkels daar een kleine vergoeding voor. Het winkelpersoneel speelde een belangrijke rol om het milieuvriendelijk gedrag te stimuleren. Alleen al simpelweg de vraag 'Kan het zo mee?' in plaats van 'Wilt u er een tasje bij?', droeg eraan bij dat veel minder klanten met een draagtas de winkel uit liepen. De deelnemende winkels kregen een toolkit met afbeeldingen en materialen om de bedoeling van de campagne aan het winkelend publiek uit te leggen.

Uit de pilot blijkt dat met beprijzing in combinatie met een goede communicatie het aantal plastic tasjes dat winkels uitdelen sterk kan worden verminderd. Tijdens de pilot daalde het aantal uitgegeven tasjes per aankoop, variërend van 48 tot zelfs 77 procent. Ook werden significante dalingen behaald in het aantal gratis tassen per aankoop. In 2012 werden tussen de 57 en 95 procent gratis tassen uitgegeven; in de pilotperiode in 2013 lag dat getal op 4 tot 31 procent.⁴ Uit deze pilot is gebleken dat bewustwording bij de consument cruciaal is.

De VWDHZ heeft al in 2012, uit oogpunt van verduurzaming, haar leden geadviseerd om geen gratis tasjes meer aan te bieden en om de zgn. herbruikbare 'big shopper' aan te bieden.

2.4 Lange termijn visie en trends

Het duurzaamheidsbeleid en de historische activiteiten zijn ontstaan vanuit de intrinsieke motivatie om als branche te streven naar verdere verduurzaming. Verduurzaming in de breedste zin van het woord is voor de DHZ branche een proces dat altijd gaande is. De aangesloten leden van de VWDHZ kunnen als voorbeeld dienen voor ondernemingen die zijn aangesloten bij andere non-food brancheverenigingen in de detailhandel. De leden van de VWDHZ zijn in de detailhandel koplopers op het vlak van duurzaamheid, zie paragraaf 2.3. De detailhandelsondernemingen hebben een belangrijke positie om duurzamere verpakkingen te bevorderen door eigen acties, partnerschappen met leveranciers en door het dagelijkse contact met de consument. De detailhandelsondernemingen zijn voortdurend bezig om de logistieke keten, het verpakkings- en het afvalbeleid te optimaliseren.

Kijkend naar verpakkingen bestaat het ideaalbeeld (stip op de horizon) voor de DHZ branche uit een 'circulaire economie'. In de circulaire economie worden producten en materialen 100% hergebruikt en behouden de grondstoffen hun waarde. Een circulaire economie heeft minder grondstofgebruik, minder kosten, minder afval en meer innovatie tot gevolg.

⁴ <https://www.kidv.nl/tasje-minder/1063/pilot-plastic-draagtassen.html>

Aangezien op dit moment nog geen 100% circulaire economie bestaat, maken de leden van de VWDHZ voor hun beleid gebruik van de 'Ladder van Lansink'⁵

LADDER VAN LANSINK ^{2.0}

Powered by Recycling.nl

De ladder van Lansink onderscheidt drie categorieën van omgaan met afval. Het afvalbeleid is erop gericht prioriteit te geven aan de meest milieuvriendelijke methoden. Deze staan boven aan de 'ladder'. Dit betekent voor de praktijk dat zal worden gekeken of een bepaalde stap gerealiseerd kan worden. Pas indien dit niet het geval is zal naar een volgende, lagere stap gekeken worden.

Preventie en hergebruik hebben de hoogste prioriteit. Vervolgens recycling en hoogwaardige energiewinning. De minste voorkeur heeft het verbranden of storten van afval.

A: Het ontstaan van afvalstoffen wordt voorkomen of beperkt. Bij het vervaardigen van stoffen of producten wordt gebruik gemaakt van stoffen en materialen die na gebruik van het product geen of zo min mogelijk nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken.

B: Nuttige toepassing door producthergebruik. Stoffen of producten worden na gebruik als zodanig opnieuw gebruikt.

C: Materiaal hergebruik. Stoffen en materialen waaruit een product bestaat worden na gebruik van het product opnieuw gebruikt.

D: Afvalstoffen worden toegepast met een hoofdgebruik als brandstof of voor een andere wijze van energieopwekking.

E: Afvalstoffen worden verwijderd door deze te verbranden volgens wettelijke richtlijnen.

F: Afvalstoffen worden gestort.

Meer gericht op de Doe-Het-Zelf branche bestaat het ideaalbeeld bestaat uit onverpakte producten. Zie de afbeelding hieronder bij (1). De doelstellingen in dit plan zijn vooral gericht op (5). Doelstelling is om aan het einde van de periode geen niet-scheidbare verpakkingen te hebben en geen PVC in verpakkingen van primaire verpakkingen te laten voorkomen. De specifieke doelstellingen worden in hoofdstuk 3 uiteengezet.

⁵ <http://www.recycling.nl/ladder-van-lansink.html>

De hoeveelheid materiaal die in de toekomst voor verpakkingen gebruikt wordt, kan naar verwachting afnemen doordat ketens korter worden. Om de hoeveelheid materiaal omlaag te brengen zal samenwerking tussen leveranciers, producenten en de winkeliers nodig zijn.

Secundaire en tertiaire verpakkingen (onder meer plastic en papier) zullen in de toekomst steeds meer ontworpen en gefabriceerd worden met de 'circulaire economie' als uitgangspunt. Papier en plastic zal naar verwachting steeds minder uit uitputtende bronnen gebruikt worden. Er zal steeds meer gebruik worden gemaakt van gerecycled materiaal en reststromen.

Binnen de Doe Het Zelf branche is een aantal trends zichtbaar. Vroeger werd in verhouding veel grove bouwmaterialen verkocht. In de branche worden steeds meer decoratie- en woonartikelen verkocht. Het aantal typen producten is toegenomen. Deze trend zal naar verwachting doorzetten. Dit is van invloed op verpakkingen: grove bouwmaterialen zijn vaak onverpakt of zitten in zakken, decoratie artikelen zijn uit oogpunt van bescherming en diefstal preventie vaak verpakt, net als elektronica artikelen. Bij verfproducten zien we de trend dat de verpakkingen wijzigen, van metaal naar kunststof.

In de DHZ branche (en de gehele detailhandel) is verder de trend zichtbaar dat steeds meer producten online verkocht worden. Dit zal in de toekomst voor de detailhandel van toenemend belang zijn. De trend is dat steeds meer producten via het internet bekeken en/of verkocht worden, de zgn. omni channel. Dit heeft een toename van het aantal postpakketten en transportbewegingen tot gevolg. Hier komen steeds meer secundaire verpakkingen bij huishoudens terecht Deze trend zal de komende periode doorzetten. In het kader van onder andere minder materiaalgebruik zal een deel afhankelijk zijn van het brancheverduurzamingsplan voor de e-commerce. Daarom is de e-commerce bewust buiten dit plan gelaten.

3 Hoogst haalbare doelen

De doelstellingen voor 2018, genoemd in paragraaf 3.2.1 t/m 3.2.7, zijn gebaseerd op ons kader (zie sectie 2.2.1), bestaande regelgeving en de reeds verrichte duurzaamheidsactiviteiten in het (recente) verleden.

3.1 Selectie hoogst haalbare doelen

De VWDHZ en een afvaardiging aangesloten leden hebben workshops en winkelbezoeken georganiseerd om kennis uit te kunnen wisselen over duurzaamheid in verpakkingen en gezamenlijk toekomstige verduurzamingsopties voor verpakkingen in de sector in kaart te brengen. Ook zijn er rondetafelgesprekken gevoerd met duurzaamheids- en/of verpakkings-experts van de leden van VWDHZ.

Omdat men veelal met (grote) internationale merken werkt waar men maar in beperkte mate invloed op de verpakkingen kan uitoefenen en gezien de grote diversiteit in het assortiment van bouwmarkten (meer dan 60.000 verschillende artikelen) was haalbaarheid en impact op korte termijn een belangrijk criterium voor de selectie van doelstellingen. Aan ieder van de leden is gevraagd welke doelstellingen haalbaar zijn en wat de verwachte milieuwinst hiervan is. Op basis van onder andere de uitvraag onder de leden, waarbij gekeken is naar de praktische en technische haalbaarheid en de mate van impact, zijn de doelen in paragraaf 3.2.1 t/m 3.2.6 vastgesteld. Hierbij richt de DHZ branche zich op overbodig kunststof om ladders en trappen, de skinverpakking, dubbele en overbodige verpakkingen en (middelgrote) draagtassen. Het vaststellen van de hoogst haalbare doelen is verder gebaseerd op de grootte van de productgroepen in combinatie met de potentie van die productgroepen op het gebied van verpakkingen. Hierbij is het goed om aan te geven dat de mate waarin een winkelier invloed heeft op het product en de verpakking per productgroep verschilt. Hierin zijn grofweg drie categorieën te onderscheiden:

1. De producten van de bekende merken die over de gehele wereld uniform verkocht worden. De invloed van een winkelier op deze wereldspelers op bijvoorbeeld het ontwerp of vermindering van primaire, secundaire en tertiaire verpakkingen of op verduurzaming is volledig te verwaarlozen.
2. De winkeliers zijn in verhouding redelijk grote afnemers van bepaalde merkartikelen en de fabrikant is relatief klein in relatie tot de winkelier. Door de grootte van afname zou een winkelier beperkte/redelijke invloed kunnen hebben op de producent, maar hij geeft geen rechtstreekse opdrachten voor product- en verpakkingsontwerpen.
3. Private label. Als het onder private label op de markt wordt gebracht, is die onderneming altijd verantwoordelijk voor de verpakking⁶. Deze categorie kan nog verder onderverdeeld worden in:
 - a. Winkelier verkoopt private label producten als 'huismerk', maar in feite wordt de overcapaciteit op de productielijnen van fabrikanten benut. De onderneming is hier wel verantwoordelijk voor de verpakking, maar heeft beperkt invloed op de verpakking zelf omdat deze op bestaande productielijnen wordt geproduceerd. Op dit private label artikel kan nauwelijks invloed worden uitgeoefend door de verhouding producent/importeur vs. Winkelier en is het de keuze van wel / geen private label voeren.

⁶ Zie: <https://www.kidv.nl/application-pages/477/downloaditem.html&itemNr=1448>

- b. Winkelier verkoopt private label producten die volgens eigen samenstelling en ontwerp worden geproduceerd. Deze winkelier (in de rol van producent/importeur) heeft veel invloed op het product en de verpakking van het private label artikel.

Ook moet in het achterhoofd worden gehouden dat een deel van de leden een centraal aangestuurd assortiment heeft. Dit betekent dat de franchisenemers van een winkelformule verplicht zijn een bepaald assortiment in de winkel te verkopen. Het overige assortiment kan de franchisenemer zelf inkopen. Hier hebben de individuele leden van de VWDHZ geen invloed op. Dit betekent automatisch dat de leden ook geen invloed op de verpakkingen van deze producten hebben. Bij de leden van de VWDHZ bestaat verder een intern proces van het inkopen van de producten. De inkoper heeft geen invloed op de verpakking(svorm). De inkoper krijgt een foto van de (nieuwe) verpakking voor bijvoorbeeld het schapindelingssysteem. Hierbij zijn de afmetingen van de verpakkingen vermeld, maar geen gewicht en ook niet het specifieke materiaal van de verpakking. Het gewicht van de verpakkingen staan niet in het artikeldatasysteem. Het is door dit systeem lastiger om de exacte impact van de diverse doelstellingen vast te stellen. Een nieuwe verpakking betekent bijvoorbeeld dat een skinverpakking weer kan terug keren in het assortiment. Dit is tijdens het proces van inkopen lastig te monitoren. Eenvoudige één op één wissels kunnen op deze wijze worden doorgevoerd. Bij grootschalige assortimentswissels kan er gewerkt worden met een uitmonstering waarbij de producten fysiek aanwezig zijn. Ook hier geldt dat de inkoper geen invloed heeft op de verpakking.

Om de impact van de vastgestelde hoogst haalbare doelen deels te kunnen bepalen en verklaren is ook gekeken naar de marktaandelen per artikelgroep naar verkoopkanalen. 36,1% van de totale verkoop van het gereedschap en werktuigen voor huis/tuin wordt verkocht in bouwmarkten en doe-het-zelf winkels. Bij hout en bouw materiaal is dat 38,3%. Voor verf en behang 54,9%.

Marktaandeel gereedschap en werktuigen voor huis/tuin naar verkoopkanalen in procenten:

Verkoopkanaal	Percentage
Warenhuis	1,4
Overige winkels met uitgebreid assortiment	2,2
Tweehands gekocht van particulieren	1,8
Gekocht in het buitenland	1,6
Groothandel	1,7
Supermarkt	11,8
Winkel voor ijzerwaren, verf- en behangwinkel, houtwarenwinkel	3,3
Doe Het Zelf winkel/bouwmarkt	36,1
Winkel voor huishoudelijke artikelen, audio, video en elektro	1,7
Tuincentrum, dierenwinkel	11,5
Winkel voor huishoudelijke artikelen, souvenir- cadeauwinkel	2,2
Drogisterij, parfumerie	8,3
Overige winkels niet voor levensmiddelen	3,9
Overige kanalen	12,8

Marktaandeel verf en behang naar verkoopkanalen in procenten:

Verkoopkanaal	Percentage
Warenhuis	1,4
Overige winkels met uitgebreid assortiment	1,5
Winkel voor ijzerwaren, verf- en behangwinkel, houtwarenwinkel	23,3
Doe Het Zelf winkel/bouwmarkt	54,9
Woninginrichting winkel	2,4
Overige winkels niet voor levensmiddelen	2,9
Overige kanalen	13,4

Marktaandeel hout en bouw materiaal naar verkoopkanalen in procenten:

Verkoopkanaal	Percentage
Warenhuis	1,2
Overige winkels met uitgebreid assortiment	5,0
Uitgaven in vakantie binnenland	1,2
Gekocht in het buitenland	3,4
Groothandel	1,4
Supermarkt	1,3
Winkel voor ijzerwaren, verf- en behangwinkel, houtwarenwinkel	1,3
Doe Het Zelf winkel/bouwmarkt	38,3
Woninginrichting winkel	14,7
Tuincentrum, dierenwinkel	2,2
Winkel voor huishoudelijke artikelen, souvenir- cadeauwinkel	3,1
Overige winkels niet voor levensmiddelen	2,4
Overige kanalen	24,5

Zie www.detailhandel.info voor de gegevens.⁷

Om de keuze van de hoogst haalbare doelen verder te onderbouwen is hieronder een tabel weergegeven met een deel van de top van de best lopende producten en omzet bepalende producten. Daarbij is ook aangegeven in welke mate de DHZ branche invloed heeft op de verpakking van het product. In verband met de vertrouwelijkheid van de omzetcijfers staan de productgroepen in alfabetische volgorde.

Product(groep)	Mate van invloed van de branche op de verpakking van het product	Actie die de branche onderneemt
Elektrisch installatiemateriaal	Afhankelijk van merk	Vermindering skin- en blisterverpakkingen
Ladders en trappen	Qua afzet in de subtop/middenmoot. DHZ branche is relatief een grote afnemer. Hierdoor heeft de branche redelijke invloed.	Aantal verpakte producten omlaag. Overleg met leverancier noodzakelijk
Laminaat, parket	Weinig	Geen. Bescherming van deze producten is noodzakelijk.
Plaatmateriaal	Geen	Onverpakt
Raamdecoratie en zonwering	Afhankelijk van merk	Zo mogelijk verminderen overbodige en dubbele verpakkingen
Verf	Geen tot zeer weinig	Onderzoeksdoelstelling
Verfbenodigdheden	Afhankelijk van merk	Zo mogelijk vermindering overbodige en dubbele verpakkingen

3.2 Hoogst haalbare doelen

3.2.1 Dubbele verpakkingen

Een gedeelte van de producten dat verkocht wordt in bouwmarkten en DHZ-zaken zijn verpakt met dubbele verpakkingen, zoals een kartonnen doos(je) met daar omheen een kunststof folie. Voorbeelden van deze producten waar dubbele verpakkingen zijn geconstateerd zijn verpakkingen van raamdecoratie, verlengsnoeren en stekkerdozen en handschoenen. Deze producten hebben een hoge omloopsnelheid, wat betekent dat de producten veel verkocht worden. Het assortiment in DHZ-winkels zal worden gescreend op dubbele verpakkingen. Wanneer een dubbele verpakking wordt geconstateerd zal het DHZ-bedrijf contact opnemen met de leverancier om afspraken te

⁷ <http://detailhandel.info/index.cfm/branches/huis-tuin/doe-het-zelfzaken/bouwmarkten-en-winkels-alg-assortiment/>

maken om dit product in het vervolg 'enkel' verpakt te leveren, wanneer dit niet strijdig is met de opgenomen uitgangspunten in het kader (sectie 2.2.1).

DUBBELE VERPAKKINGEN
2018 DOELSTELLING
Uit-fasieren van dubbele primaire verpakkingen voor producten bestemd voor de verkoop in bouwmarkten op de NL markt
IMPACT
<ul style="list-style-type: none">▪ Reductie grondstofverbruik▪ Verpakkings-optimalisatie

3.2.2 Overbodige verpakkingen

Bij productgroepen, zoals bijvoorbeeld grove ijzerwaren en haspels, zijn overbodige verpakkingen aangetroffen. Het assortiment in DHZ-winkels zal worden gescreend op overbodige verpakkingen. Wanneer een overbodige verpakking wordt geconstateerd zal het DHZ-bedrijf contact opnemen met de leverancier om afspraken te maken dit product in het vervolg onverpakt te leveren wanneer dit niet strijdig is met de opgenomen uitgangspunten in het kader (zie sectie 2.2.1).

OVERBODIGE VERPAKKINGEN
2018 DOELSTELLING
Uit-fasieren van overbodige primaire verpakkingen in DHZ winkels
IMPACT
<ul style="list-style-type: none">▪ Reductie grondstofverbruik▪ Verpakkings-optimalisatie

3.2.3 Ontwikkelen van standaard duurzaam verpakken

De VWDHZ en haar leden hebben de ambitie om in de toekomst de verpakkingen van het hele productassortiment te verduurzamen. Momenteel is er helaas beperkte kennis beschikbaar wat betreft duurzaam verpakken in de DHZ-branche. De huidige verpakkingsrichtlijnen voor leveranciers richten zich voornamelijk op het efficiënt en veilig verpakken van producten en duurzaamheid speelt nog geen belangrijk criterium waar verpakkingen aan moeten voldoen.

Door verduurzamen van verpakkingen en verpakkingsmaterialen kunnen bedrijven in de DHZ-branche kosten reduceren door afvalstromen en het gebruik van grondstoffen te minimaliseren. Om dit te stimuleren zullen bedrijven in de periode tot 2018 duurzaamheids-standaarden ontwikkelen waar de verpakkingsmaterialen van eigen-merk producten en exclusieve producten aan zullen voldoen. Deze zullen criteria bevatten voor terugwinning, de herkomst van materialen, voor het type materiaal, maar ook voor operationele en financiële criteria (zie een voorbeeld in bijlage 1):

In de standaard wordt ook opgenomen dat niet-scheidbare verpakkingen niet gewenst zijn. Ook mag er geen PVC in verpakkingen van primaire verpakkingen voorkomen. VWDHZ zal hierbij een ondersteunende rol hebben en bijeenkomsten organiseren om kennis uit te wisselen. VWDHZ verwacht dat vanaf 2018 deze standaarden gereed zijn voor gebruik.

STANDAARD DUURZAAM VERPAKKEN

2018 DOELSTELLING

Elk DHZ bedrijf ontwikkeld een standaard of een richtlijn duurzaam verpakken waar eigen-merk en luxe-merk artikelen aan zullen voldoen

IMPACT

- Reductie grondstofverbruik
- Verbeterde terugwinning
- Verpakkings-optimalisatie

3.2.4 Overbodig kunststof om ladders en trappen

Bouwmarkten verkopen 2-treetrapjes, trapjes, ladders en steigers. Geschat wordt door de branche dat de helft van deze producten (jaarlijks ongeveer 210.000 stuks) worden in kunststof folie verkocht. De doelstelling is om deze producten uiterlijk in 2018 onverpakt (zonder kunststof folie) te verkopen in de bouwmarkten en de DHZ-zaken.

Als alternatief zullen deze producten gebandoleerd/gesnoerd in de winkel worden aangeboden. De consument dient adequaat geïnformeerd te worden over het product en over de wettelijk verplichte informatie uit het ladderbesluit. Deze informatie zal door middel van (bijvoorbeeld) een kartonnetje op het product zitten. De technische eisen die Nederland stelt aan trappen of ladders, verschillen van die van andere EU-lidstaten. Hierdoor is de productie van ladders en trappen voor de Nederlandse markt relatief klein. Hierdoor is het mogelijk om met de producenten/leveranciers in gesprek te gaan over het overbodige kunststof om ladders en trappen.

De huishoudtrappen zijn voorzien van krimpfolie met een dikte van 32µm / 0,032mm (82 gram bij 4 treden). Dit type folie valt in de categorie zéér dun. Het folie heeft de volgende functies:

- Bescherming tegen vuil en stof
- Voorkomen van deuken, krassen en scheuren aan het aluminium en onderdelen (tijdens transport)
- Voorkomen van opvallen deksel van de toolbox
- Voorkomen van uitvallen van de verplichte handleiding
- Voorkomen van spreiden van de trapdelen
- Bescherming van de papieren showkaart

Uit een schatting, gebaseerd op verkoopcijfers van enkele aangesloten leden van de VWDHZ, blijkt dat deze doelstelling een materiaalreductie van 11 000kg krimpfolie kan realiseren. De branche gaat met de leveranciers van de trappen in gesprek over de uitfasering. De branche zal jaarlijks inventariseren wat de voortgang is op deze doelstelling.

LADDERS, TRAPPEN EN STIJGERS

2018 DOELSTELLING

Trappen, ladders en stijgers bestemd voor de verkoop in DHZ-winkels worden niet meer, in folie verpakt, aangeleverd door de leverancier

IMPACT

- Reductie grondstofverbruik
- Verpakkingsoptimalisatie
- 11.000 kg minder kunststofafval

3.2.5 Skinverpakking

Een skinverpakking wordt gebruikt om een product te verpakken tussen bedrukt karton en een strak om het product vacuüm gezogen folie. De voorverwarmde folie wordt strak om het product gespannen en vacuüm gezogen waarbij het zich hecht aan de warmtegevoelige vernis die op het bedrukte karton is aangebracht. De skinverpakking wordt vaak gebruikt voor bijvoorbeeld het verpakken van hardware, elektrische componenten en gereedschap. Door de grote verscheidenheid in het productassortiment is momenteel nog onbekend wat het volume van producten die in skinkaarten worden verkocht is. Blister verpakkingen waarbij het karton moeilijk te scheiden is van het kunststof worden ook aangemerkt als skinkaart en zullen daarom binnen de scope van deze doelstelling vallen.

Een skinverpakking bestaat uit karton en kunststof. De eigenschap van een skinverpakking is dat deze twee verpakkingsmaterialen zeer moeilijk te scheiden zijn. Met oog op het gescheiden inzamelen door consumenten van bijvoorbeeld papier en kunststof verpakkingsafval is het van belang om de skinverpakking zoveel mogelijk terug te dringen. De skinverpakking komt bij een zeer grote diversiteit aan soorten producten voor.

In combinatie met communicatie richting de consument over het scheiden van afval kan er meer hoogwaardige recycling plaats vinden. Het doel is dat skinverpakkingen in 2018 niet meer voorkomen in de bouwmarkten en de Doe-Het-Zelfzaken, voor zover niet strijdig met de opgenomen uitgangspunten in het kader (zie sectie 2.2.1) en alleen wanneer dit leidt tot een verlaging van de milieudruk van de gehele productverpakking. Jaarlijks zal de branche inventariseren wat de voortgang is op deze doelstelling.

Uit een inventarisatie onder de niet scheidbare skinverpakkingen bij een zeer representatief deel van de leden van de VWDHZ, komt het gewicht van deze verpakkingen voor de totale branche neer op ongeveer 18.000 kg. Bij volledige vervanging van deze verpakkingen is er dus ongeveer 18.000 kg restafval aan dergelijke verpakkingen minder op jaarbasis. In verband met de vertrouwelijkheid van de cijfers kan verder geen feitelijke onderbouwing van dit totaalcijfer gegeven worden. Bijlage 2 is een overzicht met voorbeelden van skinverpakkingen in de bouwmarkten.

SKINVERPAKKING
2018 DOELSTELLING
Uit-faseren van skinkaarten als primaire verpakking om producten bestemd voor de verkoop in DHZ winkels mee te verpakken
IMPACT
<ul style="list-style-type: none">▪ Efficiëntere terugwinning▪ Doel: 18.000 kg. minder niet-scheidbaar restafval

3.2.6 Plastic draagtassen

Draagtassen worden gebruikt voor het transporteren van het product door de consument. In de afgelopen jaren is er veel aandacht geweest voor de verstrekking van draagtassen. In paragraaf 2.3.3 werd al gerefereerd aan de succesvolle pilot "Mag het een tasje minder zijn?".

In november 2014 is er vanuit de Europese Commissie een besluit genomen over het terugdringen van dunne kunststof draagtassen⁸. In de detailhandel wordt ook gebruik gemaakt van middelgrote kunststof draagtassen. Verschillende partijen binnen de branche zijn al actief om het gebruik van kunststof draagtassen te reduceren. Tassen worden hier niet meer gratis en/of ongevraagd bij de kassa meegegeven en/of hergebruik wordt gestimuleerd. Per 1 januari 2016 geldt er een verbod op het gratis verstrekken van een plastic draagtas. Deze maatregel is onderdeel van een brede aanpak voor het reduceren van het gebruik van voornamelijk plastic draagtassen door consumenten. De RND is nauw betrokken geweest bij het opstellen van het verbod en bij voorlichtings- en bewustwordingscampagnes voor winkeliers en consumenten.⁹ Eind 2016 zal door de Nederlandse overheid het effect van de maatregel gemeten worden, op basis van een meetmethode die door de Europese Commissie (EC) ontwikkeld zal worden.

DRAAGTASSEN
2018 DOELSTELLING
Kennis en bewustzijn over de milieudruk van draagtassen is gestegen in 2018 t.o.v. 2015 Het aantal tassen in het winkelkanaal is verlaagd (NB - op dit moment is de meetmethode van de EC nog niet bekend)
IMPACT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reductie grondstofverbruik ▪ Verpakkingsoptimalisatie ▪ Verpakkingsuitval in de keten

3.2.7 Kitkokers

De VWDHZ is betrokken bij een verpakkingsproject betreffende de kokerverpakkingen van siliconenkit. Dit is een stoorfactor in de recycling van huishoudelijk kunststof verpakkingsafval. De VWDHZ is hiervoor door andere partijen benaderd. Met de ketenpartners wordt er gebrainstormd over oplossingen en pilots met de meest kansrijke oplossingen om de kitkoker uit de gangbare kunststofafval stroom te halen. (bijv. door vernieuwde verpakking, tracer, communicatie, statiegeld, etc..) en pilots uitgevoerd met de meest kansrijke oplossingen. Het project is nog in de opstartfase. De DHZ-branche is van mening dat deze verpakkingen niet bij het (gewone) kunststof afval om te recylen zou mogen terecht komen en heeft de intentie dat er op 1 januari 2018 een oplossing is gedefinieerd waar alle belanghebbenden (DHZ-branche, producenten en sorteerbebedrijven) en dat deze oplossing een jaar later is geïmplementeerd. De VWDHZ zal zich hierbij met alle ketenpartners voor inspanssen om deze oplossing te vinden.

Kitkokers
2018 DOELSTELLING
Elimineren/voorkomen kunststof verpakkingen van siliconenkit in de bestaande kunststof verpakkingen afvalstroom
IMPACT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verpakkingsoptimalisatie ▪ Schadelijke stoffen

⁸ <http://www.europarl.europa.eu/news/nl/news-room/content/20141121IPR79835/html/Reducing-use-of-kunststof-bags-MEPs-strike-deal-with-Council-Presidency>

⁹ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2015/02/26/aanpak-draagtassen-onder-andere-gratis-plastic-tassen.html>

3.3 Niet opgenomen productverpakkingscombinaties

Tijdens het vaststellen van doelstellingen is ook gekeken naar andere potentiële doelstellingen. Om diverse redenen zijn deze doelstellingen niet in het brancheplan opgenomen.

Eén van de potentiële doelstellingen was gerelateerd aan de blisterverpakking. Een blisterverpakking wordt gebruikt om kleine producten te verpakken tussen bedrukt karton en een harde voorgevormde kunststoffolie. De kaart is vaak voorzien van een eurosleuf om verpakkingen of kaarten om het product op te kunnen hangen aan lipvormige stangen. De blisterverpakking geeft het product een hoge attentiewaarde en wordt gebruikt bij een grote diversiteit aan producten. Gekeken is of het aantal en/of de omvang van de verpakkingen verminderd kan worden. Als alternatief zou men producten op een kartonnetje kunnen snoeren door middel van een kunststof bandje. Naast het milieubesparende effect wat deze verpakking heeft zou dit ook bij kunnen dragen aan kostenreductie en minder frustratie bij de consument tijdens het openen van de verpakking.

Helaas hebben bouwmarkten regelmatig te maken met diefstal. Veel artikelen van waarde worden o.a. met oog op derving/diefstal in een blisterverpakking in de winkel aangeboden. Daarnaast bieden blisterverpakkingen veel bescherming voor kwetsbare en kostbare producten en helpen zo productuitval tegen te gaan. De doelstelling van de skinverpakking (3.2.5) heeft wellicht tot gevolg dat een deel van de producten in de toekomst verpakt gaat worden in blisterverpakking. Een blisterverpakking is wel beter scheidbaar.

Een tweede potentiële doelstelling waar naar gekeken is naar de (recycling van) latex verfemmers. Ook is hierbij gekeken naar het 'bag-in-box' principe. Een zak met verf die in de emmer zit, zodat de zak met verf en de emmer apart gerecycled kunnen worden. In principe is de verfemmer zelf geen klein chemisch afval (KCA). De eventuele verfresten in de emmer zijn echter wel KCA. Volledig inzicht krijgen in de precieze verdeling tussen de afvalstromen restafval en KCA is helaas niet gelukt omdat hier onvoldoende data voor beschikbaar bleek te zijn.

Het 'bag-in-box' principe is niet in de concrete doelstellingen van het brancheplan opgenomen o.a. omdat de bouwmarkten en DHZ-zaken één van de vele afnemers van verf zijn. De consumentenmarkt van verf is veel kleiner dan de professionele markt. Deze markt is zeer complex en kent vele afnemers. De verfmarkt wordt vrijwel geheel beheerst door enkele zeer grote professionele spelers. De DHZ-branche (en de consumentenmarkt) is te klein om het productieproces van verffabrikanten te kunnen veranderen. Daarom zal samenwerking met deze grote spelers in de professionele markt gezocht moeten worden. Wel zullen de opties en mogelijkheden de komende jaren verkend worden.

3.4 Onderzoeksdoelstellingen

Het volgende onderwerp biedt volgens VVDHZ kansen om de verpakkingen na 2017 verder te verduurzamen. De kennis en/of technologie is op dit moment nog niet toereikend of een interventie in de keten is dusdanig complex dat wij verwachten dat deze onderwerpen op korte termijn niet op grote schaal kunnen bijdragen aan verduurzaming van verpakkingen binnen de sector. Resultaten van deze onderzoeken zullen gebruikt worden om de hoogst haalbare doelen voor de periode 2018-2022 invulling te geven.

Bag-in-box verfemmers

Vanwege de hierboven beschreven complexiteit in de verfketen is het niet haalbaar om een bag-in-box principe voor 2018 te implementeren. Verf in

een doos levert logistieke voordelen op, waardoor het milieu minder wordt belast en de kosten lager zijn. De doos rekt af met het 'ruimteprobleem' van bussen op pallets: er wordt geen lucht meer vervoerd. Ook het gewicht van de verpakking zelf, een kartonnen doos en een zak, is gereduceerd ten opzichte van de emmer. Een metalen handvat is overbodig geworden.

VWDHZ zal ketenpartners in de verfketen benaderen en onderzoeken of er voldoende draagvlak is om na 2018 over de huidige verfemmers te vervangen voor een 'bag-in-box' emmer.

3.5 Doelstellingen en thema's

In deze paragraaf worden de vastgestelde doelstellingen samen gebracht met de thema's die vastgesteld zijn door het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV), te weten "grondstof", "terugwinning", "verpakkingsuitval in de keten", "productbescherming", "verpakkingsoptimalisatie" en "schadelijke stoffen". Door middel van de tabel is overzichtelijk weergegeven op welke thema's de leden van de VWDHZ zich met de vastgestelde doelstellingen de komende jaren richten. De grootte van de impact valt lastig te kwantificeren. Mocht dit al mogelijk zijn, dan zal een uitgebreide LCA nodig zijn omdat de milieuwinst per situatie zal verschillen. Daarom is gekozen voor een kwalitatieve kwantificatie van de doelstellingen:

Doelstellingen Thema's	Dubbele verpakkingen	Overbodige verpakkingen	Standaard duurzaam verpakken	Kunststof om ladders en trappen	Skinverpakking	Draagtassen	Kitkokers n.n.b. i.v.m. opstartfase project
Grondstof	Reductie verpakkingsmaterialen	Reductie verpakkingsmaterialen	Efficiëntere omgang met grondstoffen Reductie verpakkingsmaterialen Duurzamere grondstoffen	Reductie verpakkingsmaterialen		Reductie verpakkingsmaterialen	
Terugwinning			Efficiëntere terugwinning van grondstoffen		Scheiden van papier en kunststof		
Verpakkingsuitval in de keten	Lager risico door minder te verpakken	Lager risico door minder te verpakken	Lager risico door efficiënter te verpakken	Lager risico door minder te verpakken			
Productbescherming							
Verpakkings-optimalisatie	Reductie verpakkingsmaterialen Gewichtsbesparing	Reductie verpakkingsmaterialen Gewichtsbesparing	Verhoogde logistieke efficiëntie Gewichtsbesparing	Reductie verpakkingsmaterialen Gewichtsbesparing		Reductie verpakkingsmaterialen	
Schadelijke stoffen							

4 Implementatie

In dit hoofdstuk wordt per vastgestelde doelstelling een implementatietraject weergegeven, met zo mogelijk per jaar de te ondernemen activiteiten.

4.1 Dubbele verpakkingen

Dubbele verpakkingen komen bij een grote diversiteit aan artikelen in de bouwmarkten en Doe-Het-Zelfzaken voor. Vanwege deze grote hoeveelheid artikelen is het volgende implementatietraject vastgesteld:

- 2016: Inventarisatie op artikelniveau door de DHZ-bedrijven. Welke artikelen hebben dubbele verpakkingen? Bijvoorbeeld karton en kunststof. Op 1 januari 2017 is 80% van de winkels in de branche gescreend op dubbele verpakkingen.
- 2016: De Doe-Het-Zelfbranche maakt op basis van de inventarisatie een keuze uit de artikelen. Op 1 februari 2017 is de lijst dubbele verpakkingen uitgewerkt naar dubbele verpakkingsgewichten, verkoophoeveelheden en dus de potentiële winst in verpakkingsreductie die te halen valt. Deze dubbele verpakkingen worden, zo mogelijk, opgesplitst naar de mate van zeggenschap die de branche over de verpakkingen heeft. Dit wordt gedeeld met het KIDV.
- 2017: Gesprekken met de leveranciers van de diverse artikelen. Door de diversiteit aan leveranciers zal er per onderneming een actieplan opgesteld dienen te worden. Onderdeel van de gesprekken zal zijn het bespreken van de verpakkingsalternatieven.
- 1 januari 2019: Dubbele verpakkingen komen significant minder voor in de bouwmarkten en Doe-Het-Zelfzaken.

4.2 Overbodige verpakkingen

- 2016: Inventarisatie op artikelniveau door de DHZ-bedrijven. Welke artikelen hebben overbodige verpakkingen? Op 1 januari 2017 is 80% van de winkels in de branche gescreend op overbodige verpakkingen.
- 2016: De Doe-Het-Zelfbedrijven maken op basis van de inventarisatie een keuze uit de artikelen. Op 1 februari 2017 is de lijst overbodige verpakkingen uitgewerkt naar verpakkingsgewichten, verkoophoeveelheden en dus de potentiële winst in verpakkingsreductie die te halen valt. Deze overbodige verpakkingen worden, zo mogelijk, opgesplitst naar de mate van zeggenschap die de branche over de verpakkingen heeft. Dit wordt gedeeld met het KIDV.
- 2017: Gesprekken met de leveranciers van de diverse artikelen. Door de diversiteit aan leveranciers zal er per onderneming een actieplan opgesteld dienen te worden. Onderdeel van de gesprekken zal zijn het bespreken van de verpakkingsalternatieven. Wellicht kan een aantal pilots gestart worden met een aantal artikelen om te kijken naar de mogelijkheden van alternatieven.
- 1 januari 2019: Overbodige verpakkingen komen significant minder voor in de bouwmarkten en Doe-Het-Zelfzaken. De VWDHZ streeft naar minimaal 30% minder overbodige verpakkingen.

4.3 Standaard duurzaam verpakken

Men zal eerst moeten inventariseren per bedrijf wat voor verpakkingsmaterialen voornamelijk worden gebruikt en welke duurzame alternatieven hiervoor zijn. Vervolgens zal een standaard ontwikkeld moeten worden waar de leveranciers voor eigen-merk en luxe-merk producten aan zullen moeten voldoen:

- 2016-2017: Inventarisatie verpakkingsmaterialen en duurzamere alternatieven. Opstellen lijst duurzaamheidscriteria voor verpakkingen en verpakkingsmaterialen.
- 2017: Standaarden delen met leveranciers.
- 1 januari 2019: Verpakkingen en verpakkingsmaterialen voor eigen-merk en luxe-merk producten voldoen aan de duurzaamheidsstandaard. De verpakkingskeuze inclusief duurzaamheidsaspecten is een integraal onderdeel van het inkoopproces en is daar waar mogelijk opgenomen in de inkoopvoorwaarden.

4.4 Overbodig kunststof om ladders en trappen

De productie- en leveranciersketen van de ladders, trappen is overzichtelijk. Het aantal leveranciers van deze producten (ook private label assortiment) is beperkt. Om in 2018 te komen tot een verkoop van ladders en trappen zonder kunststof folie is het van belang om met alle leveranciers in gesprek te gaan. Het aanspreken van de leveranciers is door de overzichtelijke markt praktisch zeer goed uitvoerbaar.

De VWDHZ zal in 2016 de leveranciers benaderen. Onderwerpen van gesprek zijn:

- Uutfaseringsdatum. Indien het kunststof folie weggelaten kan worden kan een uutfaseringstraject opgesteld worden. Dit is afhankelijk van de (eerste) gesprekken met de leveranciers.
- 2016-2017. Aan de hand van de gesprekken met leveranciers kan bepaald worden wanneer het overbodige kunststof uit gefaseerd kan worden. 2017 zal een overgangsjaar moeten zijn, zodat in 2018 geen overbodig kunststof om ladders en trappen meer voorkomt.

4.5 Skinkaart

De skinverpakking wordt bij een grote diversiteit aan artikelen en producten gebruikt. Bijvoorbeeld hardware, elektrische componenten en gereedschap.

Hierdoor ziet het implementatietraject er als volgt uit:

- 2016: Een inventarisatie in de bouwmarkt op artikelniveau welke artikelen verkocht worden in skinverpakking.
- 2016: Op basis van de inventarisatie een selectie maken als DHZ-branche, o.a. op basis van de afzet van de producten. Hoe groter de afzet hoe hoger de impact is.
- 2017: Gesprekken met de leveranciers van de diverse artikelen. Door de diversiteit aan leveranciers zal er per onderneming een actieplan opgesteld dienen te worden. Onderdeel van de gesprekken zal zijn het bespreken van de verpakkingsalternatieven. Wellicht kan een aantal pilots gestart worden met een aantal artikelen om te kijken naar de mogelijkheden van alternatieven.
- 2018: Skinverpakking komen niet meer voor in de bouwmarkten, met uitzondering voor uitzonderlijke gevallen waarvoor geen alternatief bestaat wat voldoet aan de eisen van de desbetreffende productverpakking.

4.6 Kunststof draagtassen

Alle DHZ-zaken en bouwmarkten verstrekken draagtassen aan de consument. In de periode 2015-2018 zullen bouwmarkten en DHZ-zaken zich inspannen om de kennis- en het bewustzijn van de consument over de milieudruk van kunststof tassen te vergroten.

- 2015: Overgangsfase (wegwerken van voorraden) en ontwikkelen voorlichtingscampagne
- 2016: Geen hemdtassen meer bij kassa's van DHZ-zaken
- 2016: Start voorlichtingscampagne

5 Monitoring

In dit hoofdstuk staat per vastgestelde doelstelling de wijze van monitoring vermeld. Deze monitoring richt zich zowel op het proces als op de daadwerkelijke doelstelling.

De voortgang van het brancheplan “Doe Het Zelf” zal tijdens de vergaderingen van de Commissie Omgevingsvraagstukken en Operationele Zaken (COOZ) van de VWDHZ besproken worden. DHZ-bedrijven zullen jaarlijks aan de VWDHZ rapporteren wat de voortgang op de doelstellingen is.

Eind 2017 zullen wij een rapportage met de resultaten van het DHZ brancheplan verpakkingen publiceren. De verantwoordelijkheid voor monitoring en implementatie van deze doelstelling ligt bij de DHZ-bedrijven zelf.

5.1 Dubbele verpakkingen

De VWDHZ heeft, in samenspraak met de aangesloten leden, de leiding in het proces en traject in de jaren 2015 en 2016, zoals omschreven in paragraaf 4.1. Deze procesdoelstellingen kunnen hierdoor goed bewaakt worden. De frequentie van monitoring is afhankelijk van de snelheid en ontwikkelingen in het proces. Dit proces is in bepaalde mate sterk afhankelijk van de gesprekken met de leveranciers. Het terugdringen van dubbele verpakkingen in de bouwmarkten kan in 2018 op artikelniveau gecheckt en gemonitord worden. VWDHZ faciliteert kennisuitwisseling tussen de Doe-Het-Zelfbedrijven om dit proces te versnellen.

5.2 Overbodige verpakkingen

De individuele Doe-Het-Zelfbedrijven hebben de leiding in het proces en traject gedurende de looptijd van dit brancheplan. Zij zullen individueel bepalen welke verpakkingen zij kunnen elimineren. VWDHZ faciliteert kennisuitwisseling tussen de Doe-Het-Zelfbedrijven om dit proces te versnellen. Eind 2017 zal er geïnventariseerd worden wat het resultaat van de doelstelling per Doe-Het-Zelfbedrijf is.

5.3 Standaard duurzaam verpakken

De individuele Doe-Het-Zelfbedrijven hebben de leiding in het proces en traject gedurende de looptijd van dit brancheplan. VWDHZ zal in 2015 ondersteuning bieden bij de ontwikkeling van de standaard en zorgen voor kennisuitwisseling tussen de DHZ-bedrijven. In 2016 zal er gekeken worden of alle Doe-Het-Zelfbedrijven een standaard voor duurzaam verpakken hebben en gereed zijn voor implementatie. In 2017 kan getoetst worden per Doe-Het-Zelfbedrijf of het eigen-merk en luxe-merk assortiment aan deze standaard voldoet.

5.4 Overbodig kunststof om ladders en trappen

De VWDHZ heeft in eerste instantie het initiatief in het proces. De VWDHZ zal pas tijdens en/of na de gesprekken met de leveranciers een datum kunnen vastleggen wanneer de trappen en ladders niet meer in kunststof folie verpakt zijn. Dit zal in samenspraak met de aangesloten leden plaats vinden.

Wanneer de afspraken zijn gemaakt zullen bedrijven tijd nodig hebben om de voorraden te verkopen. Daarna, kan in bouwmarkten gemonitord en bekeken worden of de doelstelling gerealiseerd is.

5.5 Skinkaart

De VWDHZ heeft, in samenspraak met de aangesloten leden, de leiding in het proces en traject in de jaren 2015 en 2016, zoals omschreven in paragraaf 4.5. Deze procesdoelstellingen kunnen hierdoor goed bewaakt worden. De frequentie van monitoring is afhankelijk van de snelheid en ontwikkelingen in het proces. Dit proces is in bepaalde mate sterk afhankelijk van de gesprekken met de leveranciers. Om de impact zo groot mogelijk te laten zijn zal contact worden gezocht met de leveranciers die bij de meerderheid van de leden producten levert. Het terugdringen van de skinverpakking in bouwmarkten kan in 2018 op artikelniveau gecheckt en gemonitord worden.

5.6 Plastic draagtassen

De VWDHZ heeft, in samenspraak met de aangesloten leden, de leiding in het proces en traject in de jaren 2015 en 2016, zoals omschreven in paragraaf 4.6. De VWDHZ zal, in samenwerking met de leden, de kennis- en het bewustzijn van de consument over de milieudruk van kunststof tassen te vergroten. Vanaf 2016 worden consumenten geïnformeerd over duurzaam gebruik van draagtassen.

5.7 Kitkokers

Het project kitkokers zit nog in de opstartfase. Daarom is een tijdsplan en monitoring op dit moment lastig weer te geven.

Bijlagen

1. Standaard duurzaam verpakken

De VWDHZ leden zijn graag bereid om de productverpakkingen verder te verduurzamen. Om dit te bewerkstelligen zullen strikte eisen en richtlijnen voor de leveranciers ontwikkeld worden. Een selectie van voorbeeldcriteria luidt als volgt:

Algemeen	Primaire verpakking	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gebruik van minimale hoeveelheid verpakkingsmaterialen ▪ Optimale logistieke efficiëntie: vorm, volume, etc. ▪ Gebruik van toxische materialen voor mens en milieu vermijden
	Secundaire verpakking	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gebruik van minimale hoeveelheid verpakkingsmaterialen ▪ Optimale logistieke efficiëntie: vorm, volume, etc.
	Tertiaire verpakking	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gebruik van minimale hoeveelheid verpakkingsmaterialen ▪ Optimale logistieke efficiëntie: vorm, volume, etc. ▪ Gebruik van herbruikbare verpakkingen wanneer dit leidt tot een verlaging van de milieudruk van de gehele productverpakking

Papier en karton	Primaire verpakking	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100% FSC of PEFC ▪ Mono-materialen of eenvoudig te scheiden van kunststof
	Secundaire verpakking	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Minimaal 80% FSC of PEFC gecertificeerd
	Tertiaire verpakking	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Minimaal 80% FSC of PEFC gecertificeerd

Kunststof	Primaire verpakking	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Recyclet content (rPET, rHDPE) van minimaal 15% in blisterverpakkingen ▪ Mono-materialen of eenvoudig te scheiden van papier
	Secundaire verpakking	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mono-materialen (geen papieren stickers)
	Tertiaire verpakking	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krimp en rekfolies: transparant en onbedrukt ▪ Mono-materialen (geen papieren stickers)

Deze criteria zijn slechts ter indicatie van een richtlijn en/of standaard duurzaam verpakken voor DHZ-bedrijven. DHZ-bedrijven zullen individueel een standaard ontwikkelen waarin strikte eisen voor primaire, secundaire en tertiaire verpakkingen staan opgenomen om de milieudruk te verlagen.

2. Voorbeelden skinverpakkingen

